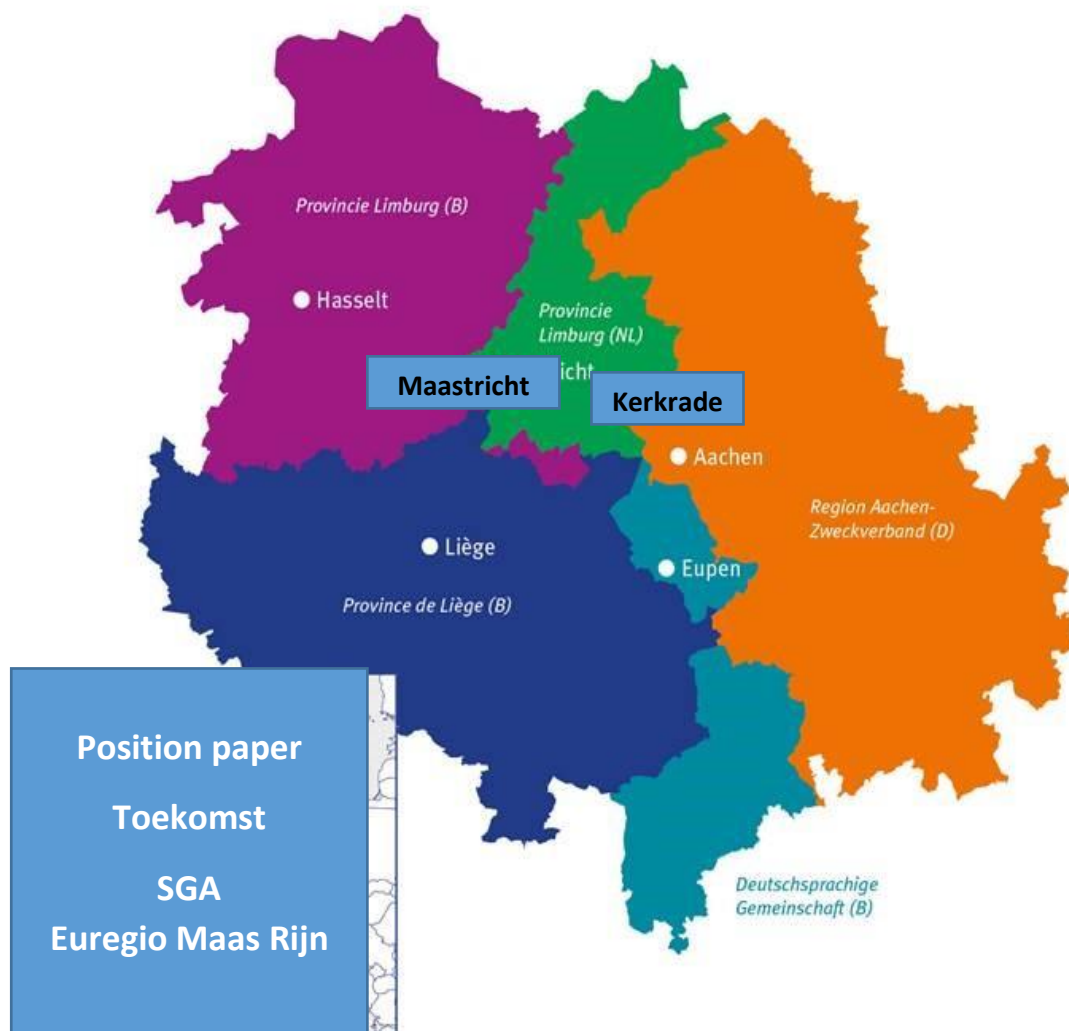

Euregionale Dienstverleningsstructuur in opbouw *AANZET VANUIT Zuid-Limburg*

Rondetafelgesprek vaste commissie voor Binnenlandse Zaken

Den Haag, 4 maart 2020

Aanleiding

‘Service Grensoverschrijdende Arbeidsbemiddeling Euregio Maas-Rijn, Kerkrade – Herzogenrath’ (verder te noemen: SGA Kerkrade) en ‘Service Grensoverschrijdende Arbeidsbemiddeling Euregio Maas-Rijn, Maastricht’ (verder te noemen: SGA Maastricht), zijn vanaf 2016 resp. 2018 operationeel. Het betreft een unieke samenwerking van alle relevante ketenpartners uit de (eu)regio: gemeenten, werkgevers-servicepunten, UWV, VDAB (B), Agentur für Arbeit (D), Jobcenter (D) en kennispartners EURES en de Grensinfopunten (verder te noemen: GIP)¹. Beide projecten hebben aangetoond, ieder op een deels eigen werkwijze, de grenzen te kunnen slechten van de (Euregionale) arbeidsmarkt. Dat ten bate van zowel de werkgevers en hun vraag naar competente werknemers, de inwoners van de (Eu)regio, ook in uitkering of bijstand, en het internationale vestigingsklimaat. Het is het waard de handschoen (verder) op te pakken. Vanaf de start van de SGA’s zijn al zo’n 3000 “burgers” door middel van o.a. workshops geïnformeerd over arbeidskansen over de grens. Maar liefst 550 werkzoekenden mochten al een arbeidsovereenkomst aangaan in het buurland. In beide projecten zijn ook belangrijke ervaringen opgedaan die effectiviteit en kostenefficiëntie verder optimaliseren, maar ook verdere keuzes en oplossingen vragen. Echter, in beide gevallen stopt de (project) financiering per 31 december 2020.

Ambitie

De besturen van de beide SGA’s willen de SGA niet alleen voortzetten, maar ook structureel borgen. En dat vanuit één sterke effectieve en efficiënte organisatie en aansturing. Dat moment wordt aangegrepen om op basis van de ervaringen en leerpunten van beide ‘pilots’ vanuit een gezonde ambitie bewust nu keuzes te maken voor de Euregionale arbeidsmarkt en wat dit concreet vraagt van de partners binnen de SGA aan inzet, samenwerking en rolinvulling.

Wij willen daarbij:

1. De samenwerking met de nu geborgde GIP’s verder versterken, zoals ook benoemd in de brief van de staatssecretaris van BZK aan de Tweede Kamer van 12 juli 2019.
2. Komen tot landelijke afspraken over grensoverschrijdende arbeidsbemiddeling, in het verlengde van het succesvolle convenant van het Rijk en de Provincies voor de kaders en structurele financiering van de GIP’s. Dat vergt ook afspraken met de cruciale partners in het buitenland, in het bijzonder de Deelstaat Noordrijn-Westfalen en Vlaanderen.
3. De ervaringen van de beide SGA-projecten (feitelijk pilots) delen met de andere Euregio’s.

Daarmee kan van de in genoemde brief van 12 juli beoogde ‘one stop shop’ ook effectief werk worden gemaakt. Op niveau van Zuid-Limburg en de Euregio Maas Rijn is dit zelfs feitelijk al ingevuld, vanwege de ruimtelijke aanwezigheid van het GIP en SGA onder één dak, in Kerkrade en in Maastricht.

Wat wordt gevraagd

Om die ambitie waar te maken voor Zuid-Limburg, maar ook voor alle arbeidsmarktregio’s in de Euregio’s langs de grens, wordt gevraagd:

1. Eensgezindheid over een landelijke ambitie om structureel te komen tot grensoverschrijdende dienstverlening voor de Euregionale arbeidsmarkten.
2. Een voortrekkersrol van het Rijk in relatie tot de Grenslandagenda NL - Noordrijn-Westfalen.
3. Een eenduidige landelijke trekker om dit proces met de Provincies en Euregio’s mee vorm te geven. Lerend van de rol die de Sociale Verzekeringsbank heeft vervuld voor de borging van de GIP’s, zou dat in het geval van de SGA’s, het UWV kunnen zijn.

¹ Het feit dat de start van SGA vanuit Zuid-Limburg reeds op meerdere plaatsen langs de Nederlandse buitengrenzen aanleiding is voor organisaties en instituties om het Zuid-Limburgse voorbeeld te volgen, is zeer bemoedigend. De leerpunten van de beide SGA’s worden ook graag gedeeld met geïnteresseerde partijen in de grensregio’s.

4. Borgen dat ook grensoverschrijdende arbeidsbemiddeling een reguliere taak is van de nationaal georiënteerde instituties die partner zijn in een SGA. Daarmee wordt ook een sterk punt gemaakt naar de noodzakelijke grensoverschrijdende partners Arbeitsagentur für Arbeit (D) en de Vlaamse Dienst voor de Arbeidsbemiddeling (B).
5. Het samen vergroten van het bewustzijn van grensoverschrijdende kansen voor werkgevers als (potentiële) werknemers en werkzoekenden is cruciaal.

Uiteraard kan de samenwerking in Zuid-Limburg hier niet op wachten. De toegevoegde waarde van de beide SGA's en het opgebouwde netwerk is hiervoor te belangrijk. GIP's en SGA's zijn wat dit betreft pioniers die alle steun verdienen. Het helpt zeer als sprake is van een gedeeld landelijk perspectief en steun vanuit landelijke en provinciale partners.

Waarom is het belangrijk

Krapte op de arbeidsmarkt en het Euregionaal vestigingsklimaat

Op de vraag of een Euregionale arbeidsmarkt nog steeds wordt beoogd, kan met een kort en volmondig 'ja' worden beantwoord. Immers, het is de lokale, regionale en bovenregionale overheden en partners nog steeds veel aan gelegen om vanuit hun geografische ligging aan de grens, de horizon van 'hun' arbeidsmarkt niet te beperken tot 180°, maar in breed 360° perspectief te zien. Gebruik maken van elkaars (arbeids-)potentieel aan weerszijden van de grens biedt voor allen voordelen. Een transparante, euregionale arbeidsmarkt leidt tot een internationaal aantrekkelijk vestigingsklimaat en biedt (bedrijfs-)economische en sociaaleconomische voordelen.

In de *Gemeentegids* van 2019 wordt wederom aangetoond dat het slechten van de grenzen loont voor Zuid-Limburg als regio. Ook in de *Strategische Agenda Zuid-Limburg*, pp. 13-14 (2018) geeft Professor L. Soete aan dat, als grensbelemmeringen worden weggenomen, er grote 'agglomeratie-effecten' te behalen zijn. Immers, wanneer we aan Zuid-Limburg, Nordrhein-Westfalen, Vlaanderen én Wallonië toevoegen, tellen we maar liefst 4 miljoen inwoners en zijn we goed voor zo'n 2.2 miljoen banen, binnen 1 uur reistijd.

De noodzaak om de grensbelemmeringen weg te halen wordt gedragen door enkele strategische organisaties en instituties in onze drielanden Euregio. Zij nemen hun verantwoordelijkheid ook al. Met name de partners van de GIP's 'Aken-Eurode' en 'Maastricht' hebben vanaf 2012 resp. 2016 laten zien dat een goede grensoverschrijdende informatie- en adviesstructuur een belangrijke eerste stap is. Complementair aan de GIP's vormen de beide SGA's in Kerkrade en Maastricht een logische vervolgstap in de verdere ontwikkeling van een duurzame, euregionale dienstverleningsstructuur.

De Grenslandagenda 2019-2020

In de "Grenslandagenda 2019 – 2020" wordt ten aanzien van grensoverschrijdende arbeidsbemiddeling de ambitie als volgt omschreven: "De ambitie voor het komend jaar is het behouden en versterken van structurele samenwerking op het gebied van arbeidsmarkt bemiddeling met relevante arbeidsmarktpartijen in de euregio's langs de NL/NRW-grens. De samenwerking kan vanuit één fysieke locatie per euregio, als one-stop shop gecombineerd met een vestiging van een Grensinfopunt, ..." Deze ambitie op nationaal niveau biedt perspectief om de eigen euregionale/regionale ambitie concreet inhoud te geven waarbij het streven erop is gericht de werkwijzen dusdanig op elkaar af te stemmen dat nog efficiënter en effectiever werken-over-de-grens kan worden bewerkstelligd. Met nog meer aandacht voor coördinatie van, en informatie vanuit, de netwerken (o.a. GIP's), arbeidsbemiddelingsorganisaties, werkgevers(organisaties) e.a.

Positie van GIP' s en Services Grensoverschrijdende Arbeidsbemiddeling

De sturing vanuit de nationale en ook provinciale overheid met een inhoudelijk kader en een structurele financiering van de GIP' s aan de Nederlandse buitengrenzen heeft geleid tot een sterke organisatie van de onmisbare grensinformatie. De successen van de vooroplopende SGA' s in Kerkrade en Maastricht laten zien dat ook grensoverschrijdende inzet en aanpak rond arbeidsbemiddeling loont. De regionale en lokale partners van de SGA' s hebben in het opzetten van de diensten hun verantwoordelijkheid als initiator/voortrekker genomen. Zij zijn van mening, dat ook deze vorm van grensoverschrijdende dienstverlening moet worden voortgezet, ook landelijk. Zij werken nu ook aan die verdere integratie en continuering na 2020 en ervaren dat bredere steun en positionering gevraagd is.

Enkele uitdagingen

De verdere samenwerking tussen de op de (grensoverschrijdende) arbeidsmarkt opererende partijen is geen makkelijk opgave. Elk is gewend te werken vanuit nationale kaders en opdrachten. Grensoverschrijdende bemiddeling vergt in deze fase ook nog meer inzet om tot het gewenste doel te komen. De formatieve inzet per succesvolle bemiddeling is immers grensoverschrijdend groter dan bij een reguliere, nationaal georiënteerde bemiddeling. (Nog) andere wettelijke systemen, taal, andere cultuur liggen hieraan ten grondslag. Daarnaast ontbreekt het aan een belangrijk instrument waarmee nationale opleidingsgelden gecombineerd worden tot (eu)regionale opleidingsgelden. Hierdoor hebben grensoverschrijdende arbeidsmarktprojecten (PPS), gericht op (Eu)regionale, sectorale ontwikkeling geen kans van slagen terwijl daar wel een belangrijke kracht in duurzaamheid ligt. Door (samen te werken met) het kennisinstituut ITEM van Maastricht University wordt ook dit al aangepakt. GIP' s en SGA' s voeden ITEM met relevante thema's en profiteren van het verlagen van de juridische, financiële e.a. grenzen om over die grens te gaan werken. Een belangrijke uitdaging ligt tot slot nog bij het kunnen ontsluiten van de (kennis/vacature) systemen van de nationale partners en internationale partners.

Dion Schneider

Ramona Corsius-Corvers

Wethouder voor Arbeidsmarktbeleid
Gemeente Kerkrade, en
Voorzitter Stuurgroep SGA EMR,
SGA Kerkrade-Herzogenrath

Projectleider SGA EMR, Maastricht